

Köszöntelek Benneteket az Újév első vasárnapjának estéjén: Boldog, békés Új Esztendőt!

Január elseje hármass ünnepe: Jézus neve napja - Mária, Isten Anyja ünnepe – Béke világnapja. Ahogy leírtam, így sorban, ijedten kaptam fel a fejem: Jézus Mária! Béke?! A szótárban a „Jézus Mária!” indulatszó, olyan, mint a „Jezusom!” vagy „Szent Isten!” Hát ne ijedjete meg, ha végig ijedezni fogok.

Mindjárt az elején gondoljunk a bűneinkre, és bánjuk meg azokat!... Szeressen minket a mi Istenünk, és segítsen megjavulnunk.

Ének: Kyrie... Gloria...

Imádkozzunk! Atyánk, minek örülnél jobban az új évben, ha Téged magasztalnánk szüntelen, vagy ha az akaratodat teljesítenénk? Bocsásd meg a költői kérdést, de jó tisztázni legalább a sorrendet. Add meg ezt, aki él és szeretsz...

Evangélium Lukács könyvéből (2,15–21)

Mihelyt az angyalok visszatértek a mennybe, a pásztorok így szóltak egymáshoz: „Menjünk el Betlehembe, hadd lássuk a valóra vált beszédet, amit az Úr tudtunkra adott!” Gyorsan útra keltek, és megtalálták Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő gyermeket. Miután látták, az ezen gyerekekről nekik mondottak alapján ismerték fel. Aki csak hallotta, csodálkozott a pásztorok beszédén. Mária meg mind emlékezetébe véste szavaikat és szívében egyeztette. A pásztorok hazatértek, dicsőítették és magasztalták az Istent mindenért, amit csak hallottak, és úgy láttak, ahogy tudtul adták nekik.

Amikor eltelt a nyolc nap és körülmetélték, a Jézus nevet adták neki, ahogy az angyal nevezte, mielőtt még a méhben megfogamzott volna.

Bevezetésként hadd mondjam el a legfontosabbat: Vannak számunkra a különféle mítoszok, hiedelmek, hitek és vannak a valós tények, tennivalók, a gyakorlati élet. Ezek keverednek bennünk. Azt gondolom, hogy ezeket szét kell választanunk, és elsősorban a valós étellel kell foglalkoznunk. A három ünnep mondanivalójából is ezt kell keresnünk.

1. Jézus

Jézus nevenapját ünnepeljük ma, melynek jelentése „Isten a szabadító”. Héberül „messiás”, görögül „Krisztosz”.

Kicsoda Jézus?

Az Evangélium gyermekségtörténete a Biblia elbeszélési formájában Jézus csodás fogantatásáról és születéséről, a zsidó Messiásvárásról szól. Ez a keleti ember gondolkodásmódján írt történet nekünk annyit jelent, hogy Isten küldötte érkezik.

Amikor később a zsidók elbeszéléseit héberről, arámról lefordítják görögre majd latinra, és a keleti képes beszédet szó szerinti történetként kezelik a különféle iskolák, majd helyi és egyetemes zsinatok, beindulnak vad csatákban a dogmagyártások.

Így a Níceai zsinaton (325) az evangéliumi „Isten fia” értelmezés körül kialakult a „homo-osisos és homoiusios vita, hogy Jézus „isteni ember”, vagy „istenember”, Istenhez hasonló vagy Istennel egylényegű. Arius képviselte, hogy Jézus nem Isten, hanem csak Istenhez hasonló, és Atanáz képviseli Jézus Istenségét.

A Zsinat elnöke Nagy Konstantin császár volt, aki egyszer Ariuszt küldi száműzetésbe, máskor Atanáz. Végül a következő császár véleménye lesz elfogadott a Birodalomban: Jézus valóságos Isten, és valóságos ember.

Ebből a tényből kiindulva a hittudósok tovább bővítik a dogmák sorát. Jézus a Szentháromság második személye, a Fiúisten, akinek két természete van, isteni és emberi egy személyben: aki a Messiás, a Krisztus (a Felkent próféta, főpap és király) stb. aki pedig mindezt nem hiszi: „anatema sit” (átkozott legyen).

Jézus neve napján ijedten kapom fel a fejem: Szent Isten!

A történeti Jézus legfőbb erkölcsi parancsa egy szóval sem szerepel a hitvallásban: „Szeressétek egymást, ahogy én szerettelek titeket!”

2. Mária

A Mária név pontos jelentése megfejtetlen. A héber Mirjam szóból ered, ami a „mirha” szóra utalva „keserűség”. De más jelentések is vannak: „Istent szerető”, „szép”, „úrnő”, „tenger csillaga”.

Kicsoda Mária?

Az ünnep szerint: „Isten Anyja”!

A zsidó Biblia nagy asszonyait csodás történetek jellemzik. Az evangéliumok két jeles asszonyát is: Keresztelő János anyja Erzsébet magtalan és öreg korában szül, Jézus anyja pedig szűz és szűzen szül.

Ha már Jézussal kapcsolatos dogmákról szóltam, hadd említsem azt a négyet, mely mind oda vezethető vissza, hogy Jézus az „Isten fia”. Ha ez így van, abból mi következhet. Zsinatok, pápák végig a történelmen szebbnél szebb titulusokat fűztek a szép názáreti lány hajába, nem beszélve a Jelenések könyvének Napba öltözött és tizenkét csillaggal koronázott asszonyáról.

Ha Jézus Isten, akkor aki szülte őt az Isten anyja („Theotokosz”), gondolta Cirill, alexandriai pátriarka, a pápa embere. De nem így gondolkodott Nesztorius, a konstantinápolyi pátriarka, hanem úgy, hogy csak „Krisztushordozó” („Christotokos”). Nem maradhat ki a II. Thaodosius római császár sem, aki természetesen egyetemes zsinatot hívott össze (Efezus 431) a kérdés eldöntésére. A történet hasonló a Níceaihoz: Nesztóriuszt elítélték, mi több, hívei elszakadtak Rómától. A római püspökök frakciója pedig a dogma kihirdetése után órákig kiáltozta ujjongva: „Theotokos! Theotokos!

Más következtetések és dogmák is születtek: Szeplőtelen fogantatás (IX. Pius 1854). Mária örök szüzessége (Lateráni zsinat 649). Mária menybevétele testestől-lelkestől (XII. Pius 1950).

A Mária-mítoszról csak egy titulus maradt ki, amely benne van a történetben: „Íme, az Úr szolgálóleánya vagyok.” Ez a szolgálata. Ha nem is az Úrnak, de Jézusnak, az ő fiának szolgálata Betlehemről a Golgotáig. Ez az, ami eszmény és követhető!

Még egy megjegyzésem volna. Áttekintve a mariológiát (Mária-tant) egyértelműen kiderül, hogy a Mária-tisztelet vetekszik az Isten-imádatlással. A nép úgy fordul Máriához, mint egy istennőhöz. Sokan ezt a patriarkális istenkép ellensúlyaként értelmezik. Szerintem többről van szó. Jahwe katonai isten volt, a Seregek ura istene. A vallásos istenek (a zsidó-keresztény Isten is) büntető Isten is. A Mária-kultusz Máriában látja a csak szerető Lényt: a Szeretet-istent!

Megvallom, szeretem ezt az Anyát őszinte szívemből. Főleg, ha az anyámra gondolok, akit ártatlanul a plébános úr, apácai sugallatára kitiltotta sekrestyésként a pap, a Főúr öltöztetésétől, és anyám a templom bejáratánál lévő fülkénél, a „Hétfájdalmú Mária” szobor előtt sírta ki fájdalmát.

3. Béke

A mai harmadik ünnep a „világbéke napja”.

Miféle béke?

Jézus, Mária! Jesszusom! Szent Isten! Belereszketek, ha arra gondolok, hogy tőlünk karnyújtásnyira véres háború dúl. Emberek százai, ezrei gyilkolják egymást már majd' egy éve. Világbotrány!

Eszembe jut a „Treuga Dei” (Isten békéje) mozgalom, mely az első évezred végén indult Franciaországban, mely fegyvernagyvásra kötelezett minden háborúskodót karácsonykor, húsvétkor, az adventi és nagyböjti időben. Igaz ezt a katolikus egyház a feudális urak magánháborúira rendelte el. A harmadik évezred elején, a humánus, felvilágosult és szép új világ még egy karácsonyi tűzszünetre sem képes. Úgy tudom a Pápa jelentkezett a BÉKE követének, de ezernyi békemozgalom sem képes megállítani a gyilkolást.

Mi is, én is csak lapítok, szövegelek. Tehetetlenek vagyunk, mert mit is tehetnénk egy esztelen háború ellen?! A Direktórium javasolja és előírja, hogy „imádkozzunk a békéért, és a következő napok egyikén mondhatunk misét is a békéért. Teljes búcsút is nyerhetünk, ha egy templomban részt veszünk a „Veni Creator...” himnusz ünnepélyes éneklésében vagy elmondásán, és Isten segítségét kérjük az új esztendőre”.

--- Mit is mondhatok ezek után?!

„Jézus, Mária és Szent József! Könyörögjete érettünk!”

[Kovács László elmélkedése elhangzott 2023. január 1-jén a Bokorportán és online csatlakozási lehetőséggel]